

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Komisioneri Qendror i Zgjedhjeve
Centralna Izborna Komisija
Central Election Commission

Na osnovu poglavlja XIII, XVI clana 64.2 tacka (a) i (b) Zakona br. 03/L-073 o Opštim Izborima Republike Kosovo, Zakona Br. 03/L-256 o izmenama i dopunama Zakona br.03/I-073 o opštim izborima u Republici Kosovo, i poglavlja XIII, XVI člana 20 Zakona br. 03/L-072 o Lokalnim Izborima Republike Kosova, Centralna izborna komisija dana, 02.07.2013 donos:

IZBORNO PRAVILO Br. 09 / 2013
GLASANJE, PREBROJAVANJE NA BIRAČKOM MESTU I
UPRAVLJANJE BIRAČKIM CENTROM

Član 1
Opšte odredbe

Ovo pravilo ima za cilj da reguliše: proces glasanja i prebrojavanja unutar biračkog centra, upravljanje, obezbeđenje biračkog mesta, ulogu posmatrača, knjigu glasanja, materijal za izbornu kampanju i materijal za informisanje birača, procedure pre početka glasanja na biračkom mestu, pravo glasa, prihvatljiva dokumenta za glasanje, redovno glasanje, uslovno glasanje, nadležnosti rukovodioca i tehničkog osoblja Biračkog centra, proces prebrojavanja rezultata do faze primo predaje materijala u CPR.

Član 2
Definicije

- 2.1 **Biračko mesto (BM)** predstavlja prostoriju, salu/dvoranu ili sličan podoban objekat predviđen za namenu glasanja na dan izbora gde takođe obuhvata javni prostor u radiusu od 25 metara od ulaznih vrata zgrade u kojoj se nalazi biračko mesto.
- 2.2 **Birački Centar (BC)** je zgrada, u kojoj se nalazi jedno ili više BM radi glasanja na izborima i uključuje javnu i privatnu površinu u radiusu od 25 metara od ulaznih vrata zgrade.
- 2.3 **Centar za prebrojavanje i rezultate (CPR)** označava lokaciju gde se prebrojavaju Uslovni glasački listići (UGL), Glasački listići van Kosova i svaki Redovni glasački

Listić kao što se zahteva od strane Centralne izborne komisije (CIK) ili Izborni panel za žalbe i molbe, OUR iz svih BM-a koji se kontrolisu i sastavljaju konačni rezultati;

- 2.4 **Obrazac za usklađivanje rezultata (OUR)** označava obrazac usvojen od strane CIK-a pred izbore u cilju usklađivanja glasova na biračkom mestu;
- 2.5 **Akreditovani posmatrač** označava predstavnika potvrđenog političkog subjekta, nevladine organizacije, vladine i međuvladine, međunarodne organizacije specijalizovane i uključene na zaštitu ljudskih prava, strane države ili mediji koji su podneli zahtev za posmatranje izbora a koji je usvojen od strane CIK-a u skladu sa zakonom i pravilima CIK-a.
- 2.6 **Glasanje osoba sa posebnim potrebama (GOPP)** označava sporazum i procedure za pravno podobne birače na Kosovu koji ne mogu da glasaju lično na BM na kojem su prethodno određeni za dan izbora.
- 2.7 **Konačni birački spisak (KBS)** označava potvrđeni Birački spisak od strane CIK-a nakon završetka procedura za usluge birača , Osporavanja i potvrđivanja biračkog spiska.
- 2.8 **Konačni birački spisak Biračkog mesta (KBS BM)** označava spisak birača koji su određeni da glasaju na redovnom BM i koji sadrži potpise članova istog koji su dali svoj glas na tom redovnom BM-u.
- 2.9 **Uslovni birački spisak (UBS)** označava prazan spisak birača koji će se koristiti na BM gde se glasa Uslovnim glasačkim listićima.
- 2.10 **PBS birača** koji se određuju na istom BC će biti podeljen po posebnim BM prema azbučnom redu na osnovu prezimena. Jedno BM ne bi trebalo da ima više od 750 birača. Izuzetke za ovo pravilo može da preporuči –ovlasti od strane Centralne izborne komisije(CIK), kako bi se uspešnije pružila usluga u intersu birača.
- 2.11 Zadnje biračko mesto u svakom BC će poslužiti kao **BM za uslovno glasanje** a koje ujedno treba biti dvojno biračko mesto (DBM). U jednom BC sa jednim BM isto će poslužiti za uslovno glasanje.
- 2.12 U svakom BM odrediće se jedan **Birački odbor (BO)** koji će upravljati i nadzirati izborni proces glasanja i prebrojavanja. Na osnovu odluke CIK-a, može se formirati drugi BO odgovoran za prebrojavanje glasačkih listića. U ovom slučaju prva ekipa BO-a će biti ekipa glasanja i biće odgovorna za BM tokom vremena glasanja dok će druga ekipa biti ekipa za prebrojavanje koja će biti odgovorna za prebrojavanje glasačkih listića nakon zatvaranja BM-a.

- 2.13 **Rukovodioци бирачких центара** izvršavaju tehničke zadatke i koji su takođe odgovorni za organizovanje i planiranje svih aktivnosti u Biračkom centru i van Biračkih mesta. Svaki BC treba da ima svog Rukovodioca koji će biti odgovoran za pripremanje BC za dan izbora a takođe će obezbititi pristup u BC i biti u vezi sa OIK-om što se tiče transporta izbornog materijala do BC-a i obratno. Rukovodioc BC-a je ovlašćen za prijem neosetljivog izbornog materijala a takođe je odgovoran za organizovanje i planiranje svih aktivnosti u Biračkom Centru.
- 2.14 **Pomoćni pult** treba pripremiti SCIK a koji će posedovati opštinski birački spisak koji sadrži imena svih osoba sa pravom glasa odgovarajuće opštine, klasifikovanih prema azbučnom redu birača gde se jasno precizira BM u kojem su isti određeni da glasaju.

Član 3

Lokacije biračkih centara i biračkih mesta

- 3.1 Na osnovu preporuka Opštinske izborne komisije (OIK), CIK preko sekretarijata javno objavljuje tačne lokacije BC-a najkasnije četrdeset (40) dana pre dana Izbora.
- 3.2 Nijedan birač ne bi trebao da putuje do svog biračkog centra više od 3 km.
- 3.3 Promene lokacije BC-a će biti dozvoljene samo u slučaju više sile ili iz nekih drugih objektivnih i nepredviđenih razloga koje će učiniti Birački centar neprikladnim za glasanje. Sekretariat CIK-a je dužan da za ove promene odmah obavesti CIK.
- 3.4 Ukoliko je lokacija BC-a promenjena OIK je dužan da obavesti birače za promenu preko lokalnih medija odgovarajuće opštine. Osim toga OIK će doneti odluku o obaveštenju za novu lokaciju BC-a.
- 3.5 BC ili BM ne treba da se locira u neki verski objekat, zgradu koja je vlasništvo ili sedište nekog političkog subjekta ili objekti u kojima se služi ili konzumira alkohol.
- 3.6 BM će biti locirano u nekom prikladnom prostoru kako bi se omogućilo biračima da stvore red ako je to moguće, mesto ulaza-izlaza treba da bude ravno kako bi osobe sa ograničenom sposobnošću mogle da uđu i izadu nesmetano.BM treba da bude dovoljno osvetljeno i zaštićeno od elementarnih nepogoda.
- 3.7 BM treba da bude dovoljno prostorno gde će se obezbititi nesmetano glasanje postavljanjem radnih stolova smestiti kao što je definisano u ovom pravilu obezbeđujući tajnost glasanja, pregled i slobodnu kontrolu glasačke kutije i nesmetani pristup posmatrača.

3.8. U BM i BC tokom dana izbora mogu biti prisutni sledeće ovlašćene osobe:

- a) osobe koje glasaju
- b) članovi BO-a i osoblje BC-a
- c) članovi CIK-a i SCIK-a
- d) članovi OIK-a odgovarajuće opštine
- e) akreditovani posmatrači
- f) policija, kada se pozove da stvori red i
- g) prevodioci za osobe označene u tačkama (c), (e) i (f) ovog paragrafa.

3.9 Ako je moguće svaki BC treba da poseduje šablone Brajlove azbuke i BO koji je obučavan za glasanje slepih lica u odgovarajućem BC.

Član 4 **Birački odbor**

4.1 U svako BM treba da se odredi jedan Birački odbor (BO) koji će upravljati i nadzirati proces glasanja i prebrojavanja na biračkom mestu tokom dana izbora.

4.2 Predsedavajući BO je odgovoran za sve aktivnosti na biračkom mestu od procesa prijema pa do predaje materijala Opštinskom izbornom službeniku.

4.3 Članovi Biračkog odbora – Sastav biračkog odbora (BO) reflektuje strukturu članova Opštinske izborne komisije (OIK). Za uspešno funkcionisanje ekipe BO-a ista treba da se sastoji od najmanje 5 članova.

4.4 BO-om upravlja Predsedavajući BO-a a ostali članovi odbora su:

- a) Kontrolor reda (KR),
- b) Službenik za identifikaciju (Službenik za ID),
- c) Davalac glasačkog listića (DGL) i
- d) Nadzornik glasačke kutije (NGK).

Član 5 **Kriterijumi imenovanja članova BO-a i predsedavajućeg**

5.1 Da bi se imenovao za člana BO-a osoba treba da:

- a) je birač registrovan u istoj opštini u kojoj se nalazi biračko mesto/birački centar
- b) poseduje sposobnost čitanja i pisanja na jeziku koji se službeno koristi u

odgovarajućoj opštini.

- 5.2 Da bi se osoba imenovala za predsedavajućeg BO-a ista treba da se odredi za člana BO-a u skladu sa odredbama ovog člana i kao dodatno treba da ima najmanje završenu srednju školu; i
- 5.3 Nijedna osoba ne može služiti kao član BO-a ukoliko on/ona nije:
- a) kandidat za izbornu funkciju na Kosovu;
  - b) član bilo koje Skupštine na Kosovu i van;
  - c) član OIK-a, SCIK-a ili CIK-a;
  - d) Pripadnici Kosovske policijske službe, policije ili bilo koji pripadnik zaštitnog korpusa ili pripadnici bilo koje druge vojne, obaveštajne i bezbednosne službe.
  - e) Proglašen mentalno nesposobnim pravosnažnom sudskom odlukom.
  - f) Osuđen za krivično delo u poslednje tri godine, pravosnažnom sudskom presudom.
  - g) Zabranjeno mu/joj je odlukom IPŽM-a da bude administrativni deo biračkog tela.

Član 6

Sastav i upravljanje BC-a

- 6.1 Osoblje biračkog centra se sastoji od:
- a) Upravnika biračkog centra
  - b) Asistenta biračkog centra
  - c) Osoblja pomoćnog pulta
- 6.2 Rukovodilac je odgovoran za organizovanje i planiranje svih tehničkih aktivnosti u Biračkom centru. Vrši prijem Paketa materijala za BC i obezbeđuje materijal za glasanje. Zajedno sa tehničkim osobljem obezbeđuje sigurnost, orientaciju, kretanje i pristup birača Biračkom centru. Takođe izveštava VS OIK-a u vezi sa statistikama relevantnog glasanja u kontekstu BC-a. Detaljni zadaci i obaveze tehničkog osoblja BC-a su navedeni u Priručniku za glasanje i prebrojavanje usvojenog od strane CIK-a.

6.3 **Asistent Biračkog Centra.** Svaki BC će imati asistenta Biračkog centra koji će usmeravati birače unutar i van Biračkog centra.

6.4 Zadaci i odgovornosti Asistenta BC-a su:

- a) Da obezbedi da oznake Biračkog centra budu postavljene na vidljivo mesto van Biračkog centra.
- b) Da obezbedi da celokupni materijal kampanje unutar i van Biračkog centra u radijusu od 100 metara oko BC bude sklonjen.
- c) Oni treba da pristignu ujutru u 5:00 časova i usmere birače koji su stigli rano i od istih zahtevati da sačekaju u redu dok se otvori BC.
- d) Oni sprečavaju nagomilavanje mase građana u BC. Pomažu u kretanju unutar i van zgrade u kojoj se nalazi BC.
- e) Oni pružaju pomoć kada je to potrebno, biračima koji imaju posebne potrebe, biračima u godinama, i trudnicam, uniformisanim službenim licima PK koji su na svom zdatku i članovima ekipa za glasanje kojima se dozvoljava da prvi stanu u red.
- f) Oni će obezrediti da se BC zatvori u 19:00 časova i dozvoliti da glasaju samo onim biračima koji su u redu ili se nalaze u BC.
- g) Oni izbliza monitorišu BC. Ako je formiran red napolje, jedan od asistenta BC-a treba da stane iza osobe koja je zadnja u redu kako bi zabranio da se redu pridruži neka druga osoba.
- h) Oni monitorišu izlaz i usmeravaju sve birače koji su glasali prema izlazu iz zgrade.
- i) Oni obaveštavaju Upravnika BC-a u vezi sa bilo kojim incidentom ili problemom koji može imati uticaja na razvoj operacije glasanja u BC.
- j) Oni održavaju higijenu i regulišu objekte jedan dan pre izbora kao i posle procesa prebrojavanja.
- k) Asistent biračkog centra treba da se pozicionira na pravo mesto unutar Biračkog Centra.

6.5 Pomoćni pult- Svaki BC će imati osoblje pomoćnog pulta koji će pomagati biračima pristiglih u pogrešni Birački centar i koji ne mogu da se pronađu u Konačni birački spisak (KBS), ili koji nemaju važeći dokumenat za njihovu identifikaciju. Osoblje

pomoćnog pulta će proveriti Opštinski birački spisak kako bi birače uputili u Birački centar gde su određeni da glasaju. Pomoćni pult će biti pripremljen od strane SCIK-a i posedovaće Opštinski birački spisak u kojem se nalaze imena svih pravno podobnih birača odgovarajuće opštine, koji je klasifikovan na osnovu azbučnog reda i jasno precizanim BM gde trebaju isti da glasaju.

Član 7

Opšti kriterijumi za upravnike i osoblje BC-a

- 7.1 Centralna izborna komisija odlukom utvrđuje način za određivanje upravnika i ostalog osoblja BC-a.
- 7.2 Nijedna osoba ne može biti angažovana kao upravnik ili osoblje BC-a ako je on/ona:
  - a) kandidat za izbornu funkciju na Kosovu;
  - b) na visokim javnim položajima u skladu sa ZOI
  - c) na visokim položajima u političkoj partiji
  - d) bez univerzitetske diplome
  - e) član bilo koje Skupštine na Kosovu i van;
  - f) član jednog od OIK-a, SCIK-a ili CIK-a;
  - g) Pripadnici kosovske policijske službe, policije ili bilo koji pripadnik zaštitnog korpusa ili pripadnici bilo koje druge vojne, obaveštajne i bezbednosne službe.
  - h) Proglašen mentalno nesposobnim pravosnažnom sudskom odlukom.
  - i) Kriv za krivično delo u poslednje tri godine, konačnom sudskom odlukom.
  - j) Zabranjeno mu/joj je odlukom IPŽM-a da bude administrativni deo biračkog tela.

Član 8

Tehnička priprema biračkog mesta

- 8.1 Svi članovi Biračkog odbora su odgovorni za pripremu i regulisanje biračkog mesta. Ovaj zadatak treba da se obavi jedan dana pre dana izbora. I ne treba da se kasni sa otvaranjem Biračkog Centra koji treba da se otvorи do 07.00 na dan izbora. Nikakav materijal kampanje nije dozvoljen u BM.
- 8.2 Način organizovanja BM-a zavisi od veličine i forme odeljenja, ulaznih vrata. Treba da se oprobaju sve moguće konfiguracije racionalnog funkcionisanja odeljenja BM-a kako bi se obezbedilo efikasno i slobodno kretanje u istoj.
  - a) Stolice trebaju biti regulisane na način kako bi članovi BO-a, izborni posmatrači i akreditovani predstavnici medija mogli da imaju jasan uvid u celokupni izborni

proces sa jasnim i nesmetanim uvidom na glasačku kutiju tokom celog vremena.

- b) Kabine trebaju biti postavljene način koji će obezbediti biračima da glasaju tajno. Može se ukazati potreba da se prekriju prozori.

8.3 Orijentacione oznake BM-a su sledeće :

- a) Azbučni spisak na osnovu kojeg se birači određuju na posebnom biračkom mestu (na ulazu u BM)
- b) Posteri sa spiskovima kandidata za izbore za Skupštinu opštine (van BM-a)
- c) Posteri "Kako označiti Glasački listić" (Iza kabina za glasanje i van BM-a)
- d) Brošure kandidata (iza kabina za glasanje i na stolu davaoca Glasačkog listića)
- e) Oznake strelica za orijentaciju birača (unutar BM-a)
- f) Oznaka "zabranjeno pušenje" (van BM-a)
- g) Oznaka "zabranjeno oružje" (van BM-a)

Član 9
Uloga posmatrača

- 9.1 Celokupan proces otvaranja, glasanja, zatvaranja i prebrojavanja, osim obeležavanja glasačkog listića od strane birača, kao i pakovanje i isporuka materijala od BM/BC do OIK i od OIKa do Centra za prebrojavanje i rezultate, može biti nadgledan od strane članova CIK-a, osoblja Sekretarijata CIK-a, osoblja OIK-a koji rade u okviru svoje opštine i akreditovanih posmatrača. Proces akreditacije za izbornog posmatrača je definisan Izbornim pravilom Br.07/2013 o izbornim posmatracima.
- 9.2 Ne više od dva posmatrača iste akreditovane organizacije može da bude prisutno u BM u isto vreme.
- 9.3 Uprkos odredbama ovog pravila, ukoliko Predsedavajći biračkog odbora (BO) smatra da je broj akreditovanih posmatrača prisutnih na BM takav da remeti proces glasanja ili prebrojavanja, on/ona će naložiti akreditovanim posmatračima da smanje njihov broj.

Član 10

Knjiga o toku glasanja

- 10.1 Svako BM će imati knjigu o toku glasanja u kojoj će biti zabeležene značajne informacije u pogledu sprovođenja glasanja.
- 10.2 Samo će predsedavajućem BO-a, članovima BO-a, i prisutnim akreditovanim posmatračima biti dozvoljeno da navedu svoje primedbe u knjigu o toku glasanja. Ukoliko birač ima žalbu u pogledu aktivnosti u okviru BM-a, on/ona treba da zahteva od predsedavajućeg BO-a da zabeleži njegovu/njenu žalbu u knjigu o toku glasanja i/ili da podnese predstavku Izbornoj komisiji za žalbe i molbe (IPŽM) u skladu sa utvrđenim procedurama.
- 10.3 Predsedavajući BM-a nakon što se završi proces glasanja treba da informišu sve prisutne akreditovane posmatrače da ukoliko napuste BM pre okončanja prebrojavanja neće im se dozvoliti da se vrate ponovo u BM. Svako Biračko mesto će imati knjigu o toku glasanja u kojoj će se upisati vane informacije koje se odnose na razvoj glasanja.
- 10.4 Samo Predsedavajućima BO-a, članovima BO-a i akreditovanim posmatračima će biti dozvoljeno da zapišu svoje primedbe u knjizi o toku glasanja. Ukoliko birač ima neku primedbu koja se odnosi na aktivnosti u okviru odgovarajućeg BM-a, on/ona treba da zahteva od Predsedavajućeg BO-a da u Knjizi o toku glasanja upiše njegovu/njenu primedbu i/ili podnese prigovor Izbornom panelu za žalbe i molbe (IPŽM), u skladu sa članom 119 Zakona o opštim izborima Republike Kosova i člana 28 Zakona o lokanim izborima Republike Kosova i procedurama utvrđenim od strane IPŽM-a.

Član 11

Bezbednost Biračkog centra i Biračkog mesta

- 11.1 Predsedavajući BO-a, uz pomoć svih članova BO, osiguraće mir i bezbednost tokom procesa glasanja unutar BM-a. Mir u redu ispred BM-a biće održavan od strane jednog člana BO-a kome je dodeljena funkcija kontrolora reda.
- 11.2 U slučaju ozbiljnih nemira unutar ili u neposrednoj blizini BM-a, predsedavajući BO-a treba odmah da zatraži neposrednu pomoć policije. Incident će odmah biti zabeležen u knjigu o toku glasanja.
- 11.3 U slučaju da ovi nemiri prerastu u ozbiljnu pretnju po integritet procesa glasanja ili za ljude unutar BM-a, predsedavajući BO-a može doneti odluku da obustavi glasanje i zatvori BM sve dok red ne bude ponovo uspostavljen. Predsedavajuci BO-a ce odmah obavestiti OIK i zabeležiti dati dogadjaj u knjigu o toku glasanja, uključujući i period tokom koga je glasanje obustavljeno. Tokom vremena obustavljanja glasanja u BM

ostaju članovi BO-a i posmatrači ako isti nisu prouzokovali obustavljanje. Predsedavajući i članovi će se pobrinuti za osetljivi materijal.

- 11.4 Nijednom licu koje nosi oružje neće biti dozvoljeno da uđe u BM osim osoblju Kosovske policije koja pruža pomoć u ponovnom uspostavljanju reda unutar BM-a.
- 11.5 Nijednom licu koje nosi oružje ili amblem, neće se dozvoliti ulazak u BM osim Policije Kosova na zadatku a koji je u uniformi. Policija Kosova koja je na zadatku ne treba da budu unutar BM-a nakon njihovog glasanja.
- 11.6 Centralna izborna komisija usvaja Operativni plan bezbednosti i potpisuje sporazum o saradnji sa Ministarstvom za unutrašnje poslove.

Član 12

Materijal za predizbornu kampanju i materijal za informisanje birača na biračkom mestu i biračkom centru

- 12.1 Najkasnije 24 sata pre početka glasanja BO (birački odbori) će ukloniti bilo kakve materijale predizborne kampanje, ukoliko toga ima postavljenog unutra ili sto (100) metara oko bilo kojeg BM-a ili BC-a. Politički subjekti koji nisu uklonili njihov predizborni materijal u roku od 24 sata pre početka glasanja ili ako budu uhvaćeni da postavljaju materijal predizborne kampanje nakon određenog konačnog roka biće prijavljeni IPŽM-u od strane BO, korišćenjem IPŽM obrasca, odmah nakon navodne povrede. BO je odgovoran za sklanjanje materijala predizborne kampanje unutar BM-a dok je Upravnik zajedno sa tehničkim osobljem odgovoran za uklanjanje materijala predizborne kampanje u radiusu od 100 m.
- 12.2 Nijedna informacija izborne kampanje ne treba da se emituje preko bilo kakve opreme u BM ili BC, niti na udaljenosti sa koje se isto može čuti. Takva aktivnost se treba prijaviti IPŽM-u od strane BO odmah nakon događanja navodne povrede.
- 12.3 Bilo kakav štampani izborni materijal, pripremljen od strane Sekretarijata CIK-a u ime CIK-a, nabranjem svih potvrđenih političkih subjekata i potvrđenih kandidata treba da se izlaže u BM-ma, i na glavnim ulaznim vratima svakog BC-a u korist birača.
- 12.4 Informativni znaci u zgradama moraju jasno izložiti broj BC-a. Unutar BC-a, posebno gde se nalazi više od jednog BM-a, znaci koji upućuju birače na pravo BM moraju biti izloženi na istaknutim mestima BC. Svako BM mora da bude jasno obeleženo znacima koji pokazuju broj BM-a i početno slovo prezimena onih birača sa KBS-a koji su određeni glasati u to BM-o.

Član 13

Procedure pre početka glasanja

13.1 Do 6:00 časova na dan izbora, na lokaciji OIK-a, Predsedavajući BO-a i jedan od članova BO-a koji će obavljati funkciju zamenika predsedavajućeg tokom cele dužine trajanja procesa će:

- a. proveriti sav osjetljivi i neosjetljivi materijal od OIK-a, uključujući KBS ili/i nepotpunjen UBS, koverte uslovnih glasačkih listića, glasačke listiće, glasačke kutije, paravane za glasanje, UV lampe, nevidljivo mastilo, zvanični pecat za overu glasačkih listića, mastilo, jastučiće sa mastilom, knjigu o toku glasanja i kancelarijski materijal; i
- b. popuniti i potpisati Obrazac za primopredaju materijala, kopija koja je kao dodatak I, potvrđujući broj glasačkih listića, KBS i postojeće materijale, i
- c. dostaviti sav materijal naveden u tački (a) ovog člana pratnjom policije od OIK-a do BC-a.

13.2 Svi čanovi BO-a biće prisutni na biračkom mestu najmanje jedan (1) sat unapred (6:00 sati), pre otvaranja birališta (7:00 sati)

13.3 Pre otvaranja BM-a, predsedavajući BO-a će:

- a. obavestiti OIK o bilo kom otsutnom članu BO i zahtevati zamenu. Ukoliko predsedavajući ne bude prisutan, član BO koji vrši dužnost zamenika predsedavajućeg će zameniti predsedavajućeg i zatražiti od OIK-a da obezbedi zamenu za člana predsedavajućeg BO. Biće dozvoljeno da se BM otvorí ukoliko je prisutno najmanje tri (3) člana BO;
- b. proveriti i zapisati ukupan broj dobijenih glasačkih listića na Obrascu za Usklađivanje podataka i rezultata (OZUR) koji je, kao dodatak II, priloženi ovom pravilu;
- c. pripremiti i prikazati praznu glasačku kutiju u prisustvu članova BO, i bilo kojih akreditovanih posmatrača koji mogu biti prisutni, potom zatvarati glasačku kutiju upravo za to obezbeđenim trakama, i zapisati serijski broj traka u OZUR-e;
- d. zapisati u Knjigu o toku glasanja imena i prezimena i lične brojeve iz ličnih karti svih članova BO;

- e. zabeležiti u Knjigu o toku glasanja imena, lične brojeve iz ličnih karti i brojeve bedževa svih akreditovanih posmatrača koji su prisutni i podsetiti ih na obaveze i prava posmatrača; i
  - f. osigurati da je materijal za predizbornu kampanju uklonjen, a da su postavljeni materiali za informisanje birača, na način naveden u članu 12.4 ovog pravila.
- 13.4 Ukoliko BM bude otvoreno kasnije, predsedavajući BO će odmah obvestiti OIK, koja će zatim obvestiti Sekretariat CIK-a. Predsedavajući BO će uvek zapisivati vreme otvaranja BM u knjigu o toku glasanja i u slučaju kašnjenja ona/on će takođe u istu knjigu o toku glasanja upisati razlog kašnjenja.

Član 14

Časovi predviđeni za glasanje

- 14.1 Sva BM-a na dan izbora, se otvaraju u 07:00 časova i zatvaraju u 19:00 časova.
- 14.2 Niko ne može glasati nakon vremena zatvaranja centara glasanja, osim birača koji, u vreme zatvaranja, čekaju na red pred BM.

Član 15

Biračko pravo i tajnost glasa

- 15.1 Pravno podoban birač ima pravo da glasa na Kosovu na dan izbora u skladu sa zakonom ako je navršio 18 godina na dan kada se održavaju izbori i koji ispunjava sledeće kriterijume:
- a) registrovan je kao građanin Kosova u Centralnom civilnom registru;
  - b) živi van Kosova ili je napustio Kosovo tokom ili posle Januara 1998, pod uslovom da ispunjava kriterijume predviđene važećim Zakonom, da je bio građanin Kosova, ili
  - c) dobio je status izbeglice kao što je utvrđeno Međunarodnom Konvencijom u vezi sa statusom izbeglice od 28 Jula 1951 i Protokola od 16 decembra 1966, tokom ili posle Januara 1995, i ima pravo da se registruje u Centralnom registru kao građanin Kosova;

Pravno podobni birač ima pravo da glasa ako je on/ona registrovan na Kosovu ili se uspešno prijavio za glasanje van Kosova kao što je utvrđeno u članu 5 i 6 ZOI.

- 15.2 Nijedna osoba ne treba da spreči ili da pokuša sprečiti pravno podobnog birača da ostvari svoje pravo glasa.
- 15.3 Nijedna osoba ne može glasati u ime nekog drugog biraca, osim kao što je navedeno u članu 15.5 ovog pravila.
- 15.4 Svaki birač mora obeležiti svoj(e) glasački listić(e) u tajnosti glasanjem iza paravana. Samo će jednoj osobi biti dozvoljeno glasanje iza paravana u bilo koje vreme osim ako je birač zatražio pomoć od druge osobe kao što je navedeno u članu 15.5 ovog pravila.
- 15.5 Biraču sa ograničenim sposobnostima na način da on/ona ne može označiti ili ubaciti glasački listić i/ili je nepismen, drugo lice koje odabere birač, može pružiti pomoć biraču prilikom glasanja ukoliko isti zatraži pomoc. Dato lice će pomoći samo jednom biraču i ne treba biti član BO ili akreditovani posmatrač. Pomoć pružena biraču će se uzeti u obzir samo kao izuzetan zahtev i mora se pažljivo nadgledati od strane predsedavajućeg BO ili njegovog/njenog zamenika.
- 15.6 Lice koje je pristalo da pomogne biraču će upisati svoje ime i potpisati se na odgovarajući Birački spisak, uz ime ili u drugi prostor obezbeđen za birača koji je pomagao.
- 15.7 Članovi BO ne mogu ni na koji način uticati na odluku birača, i treba da obrate posebnu pažnju kako bi obezbedili da birač ne bude uznemiravan od strane bilo koga dok obeležava glasački(e) listić(e), i da je tajnost glasanja potpuno sigurna.
- 15.8 Članovi BO treba da objasne proceduru glasanja samo na zahtev birača, i vodiće ga kroz postupak glasanja kako bi garantovali efikasan proces glasanja.

Član 16

Prihvatljiva dokumenta za identifikaciju

U svrhu izvora, sledeća dokumenta su prihvatljiva za identifikaciju :

- a) važeća lična karta;
- b) važeći pasoš;
- c) važeća putna isprava;
- d) važeća vozačka dozvola Kosova
- e) važeća karta IRL-a; ili
- f) važeća izbeglička karta.

Član 17

Redovno glasanje

- 17.1 Pre nego što se dozvoli biračima da uđu u BM, kontrolor reda će proveriti da li se na prstima birača nalazi mrlja od nevidljivog mastila. Bilo koji birač koji ima mrlju nevidljivog mastila na svom prstu, neće moći da uđe u BM.
- 17.2 Nakon što je biraču dozvoljeno da uđe u BM, on/ona će biti upućen kod određenog člana BO, koji će potvrditi identitet birača zahtevajući od njega/nje da mu preda na uvid prihvatljive isprave za identifikaciju, kao što je utvrđeno članom 16 ovog pravila.Ukoliko birač ne može dati na uvid nijedan od dokumenata navedenih u članu 16 ovog izbornog pravila, birač će biti obavešten da on/ona ne može da glasa i kontrolor reda će ispratiti lice van BM-a.
- 17.3 Onda će biti provereno da li se ime i prezime birača nalazi na KBS-u.
  - a) Ukoliko se ime i prezime birača ne nalazi na KBS-u, birač se upućuje do pomoćnog pulta BC-a kako bi pronašao BM koji mu/joj je dodeljeno za glasanje, i kontrolor reda će ga/je ispratiti sa BM-a; ili
  - b) Ukoliko je ime i prezime birača pronađeno na KBS-u, sa oznakom ili napomenom koja navodi da birač mora glasati putem uslovnog glasačkog listića, birač će glasati samo putem uslovnog glasačkog listića i biće upućen u dvojno biračko mesto (DBM).
- 17.4 Ukoliko je ime i prezime birača pronađeno na KBS-u bez oznake ili napomene, biraču će biti saopšteno da potpiše KBS pored njegovog/njenog imena;
- 17.5 Nakon što birač potpiše KBS, njegov/njen desni kažiprst, ili bilo koji drugi prst u odsustvu kažiprsta, će biti poprskan, biraču će se uručiti jedan overeni glasački listić za izbore. Biraču koji odbija prskanje kažiprsta nevidljivim mastilom ili da se potpiše na KBS neće biti izdat glasački listic i kontrolor reda će dato lice ispratiti van BM-a. Ovaj incident će se zabeležiti u Knjigu o toku glasanja.
- 17.6 Nakon što je (su) biraču izdat(i) glasački listić(i), za odgovarajuće izbore, njemu/njoj će biti naloženo da priđe jednom od paravana za glasanje kako bi u tajnosti označio/la glasački listić.
- 17.7 Iza svakog paravana za glasanje nalaziće se knjižica sa imenima kandidata za Opštinske izbore i za izbore za Skupštinu Kosova. Birač može obavestiti predsedavajućeg BO-a ako nedostaje neka knjižica, ako su stranice pocepane ili je dopisivano na knjižici. Predsedavajući će dati biraču novu knjižicu, ako je to moguće.

- 17.8 Ukoliko je birač oštetio svoj glasački listić on/ona će predati neispravan glasački listić i zahtevati novi overeni glasački listić za iste izbore. Član BO će označiti neispravan glasački listić rečima “neispravan” na poledini, i isti će staviti u kovertu koja je specijalno namenjena u tu svrhu.
- 17.9 Nakon označavanja glasačkog(ih) listića, birač će ga(ih) ubaciti u glasačku(e) kutiju(e) na vidljiv način pred nadzornikom glasačke kutije i odmah napustiti BM.
- 17.10 Na svakom BM-u će postojati jedna glasačka kutija za svaki nivo izbora. Na glasačkoj kutiji će biti jasno označen broj BM kako bi se tačno utvrdilo za koje izbore je određena. Nadzornik glasačke kutije će obezbediti da birači u glasačku kutiju ubacuju samo glasačke listice.
- 17.11 Nadzornik glasačke kutije neće dozvoliti bilo kom biraču da napusti BM pre nego što glasački(e) listić(e) ne ubaci u glasačku(e) kutiju(e). Odbijanje birača da postupi po ovom zahtevu smatraće se kršenjem važećih zakonskih odredbi.
- 17.12 Glasanje za iste izbore više od jednog puta predstavlja krivično delo i kažnjivo je prema Krivičnom zakonu Kosova.

Član 18

Uslovno glasanje

- 18.1 Birač na Kosovu čije ime i prezime ne može da se pronađe na KBS-u, ili njegovo/njeno ime i prezime je pronađeno na KBS-u uz oznaku ili napomenu da on/ona mora glasati putem uslovnog glasačkog listica, biće dozvoljeno da glasa uslovnim glasačkim listicem na dvojnom BM-u, pod uslovom da njegov/njen identitet može biti utvrđen u skladu sa članom 16 ovog pravila.
- 18.2 Član BO će ubeležiti u Uslovni birački spisak (UBS) ime i prezime birača i jedno od sledećih podataka:
- a) njegov/njen licni broj iz licne karte; ili
  - b) njegov/njen datum rođenja.
- 18.3 Nakon uvođenja ličnih podataka birača na UBS-u, član BO će zapisati iste podatke na koverti za uslovni glasački listić i birač će biti upućen da potpiše UBS pored njegovog/njenog imena.
- 18.4 Nakon što birač potpiše UBS, njegov/njen kažiprst desne ruke ili bilo koji drugi prst, ukoliko birač nema kažiprst desne ruke, bice poprskan nevidljivim mastilom, i potom se biraču izda overeni glasački listić odgovarajućih izbora, dok član BO zadržava

ispravu birača i kovertu tajnosti; Biraču koji ne dozvoli da mu/joj se poprska prst nevidljivim mastilom, ili odbije da potpiše UBS, tom licu neće biti izdat glasački listić i kontrolor reda će to lice ispratiti sa BM-a. Ovaj incident će se zabeležiti u Knjigu o toku glasanja.

- 18.5 Nakon što biraču bude(u) izdat(i) glasački listić(i), njemu/njoj ce biti naloženo da priđe jednom od paravana za glasanje kako bi u tajnosti označio/la glasački listić. Popunjeni koverat za uslovni glasački listić, koverat tajnosti i isprava birača će biti predati nadzorniku glasačke kutije.
- 18.6 Ako je birač oštetio svoj glasački listić, on/ona će predati neispravan glasački listić i zahtevaće nov overen glasački listić za dotične izbore. Član BO-a će označiti neispravan glasački listić rečima “neispravan” na poleđini, i isti će staviti u kovertu koja je specijalno namenjena za tu svrhu.
- 18.7 Nakon što je obeležio glasački listić, birač će, u prisustvu nadzornika glasačke kutije, stavljati glasački listić u jedan koverat tajnosti i iste zapečatiti. Potom će birač staviti koverat tajnosti unutar popunjene koverte za uslovni glasački listić, isti zapečatiti i ubaciti ga u glasačku kutiju namenjenu za koverte uslovnih glasačkih listića. Potom će nadzornik glasače kutije vratiti biraču isprave lične identifikacije.

Član 19 **Glasanje članova biračkog odbora**

- 19.1 Članovi BO-a i predsedavajući će glasati prvi pri otrvanju BM. Ako jedan član BO-a nije registrovan/a da glasa u BM-u na kojem je angažovan/a, onda će član BO-a glasati na dvojnom BM smeštenom u istom BC-u. Ukoliko je blizu BM kome je član BO-a dodeljen da glasa, predsedavajući BO-a može dozvoliti članu BO-a da napusti BM kako redovno glasao/la.
- 19.2 Predsedavajući BO-a će se pobrinuti da istovremno sa BM ne odsustvuje više od jednog člana.

Član 20 **Zatvaranje biračkog mesta**

- 20.1 Svakom licu koje se u vreme zatvaranja BM-a nalazi u redu, biće dozvoljeno da glasa ako ta osoba ima biračko pravo. Kontrolor reda će obavestiti poslednje lice u redu da će on/ona biti poslednji koji će glasati. Bilo kojem drugom licu koje se pridruži redu nakon poslednje osobe, neće biti dozvoljeno da uđe u BM i obavestit će se o nemogućnosti glasanja.

20.2 Nakon glasanja poslednjeg birača u redu, u vreme zatvaranja, predsedavajući BO će zatvoriti BM, zapečatit će gornji otvor glasačke kutije sa trakom za zatvaranje tako da to mogu posmatrati i prisutni posmatrači, i u Knjigu o toku glasanja zabeležit će tačno vreme zatvaranja.

Član 21

Proces prebrojavanja na redovnim biračkim mestima

21.1 Postupci brojanja redovnih glasačkih listića će se urediti prema sledećim ciljevima: tačnost, otvorenost, uspešnost i zaštita tajnosti glasanja.

21.2 Nakon što je BM zatvoreno, predsedavajući BO će u knjigu o toku glasanja upisati imena i prezimena, brojeve ličnih karata i brojeve bedževa svih akreditovanih posmatrača koji su prisutni, i iste će obavestiti da ukoliko napuste BM pre nego što je prebrojavanje završeno neće im biti dozvoljeno da se vrate.

21.3 Ako drugi tim BO za proces prebrojavanja (u daljem tekstu: Tim za prebrojavanje) je uspostavljen u skladu sa članom 2.12 ovog pravila, predsedavajući Tima za prebrojavanje treba zajedno sa jednim članom Tima za prebrojavanje da budu prisutni u 19:00 časova na dan glasanja kako bi pratili zatvaranje BM.

21.4 U prisustvu predsedavajućeg Tima za prebrojavanje, članovi prvog tima BO (u daljem tekstu: Birački tim) će:

- a) prebrojati broj birača/potpisa u KBS, i upisati ukupni broj u odgovarajući OZUR;
- b) prebrojati preostale, neupotrebljene glasačke listице za dotične izbore i taj broj zabeležiti u odgovarajući OZUR;
- c) prebrojati neispravne/oštećene glasačke listice dotičnih izbora, i zabeležiti broj istih u odgovarajući OZUR i staviti ih nazad u koverte određene za oštećene glasačke listice;
- d) proveriti traku za zatvaranje i njihove serijske brojeve na glasačkoj kutiji, da li su ti brojevi pravilno registrovani u OZUR, i potpisati OZUR pre predaje svih obrazaca, materijala i zapečaćenih glasačkih kutija timu za prebrojavanje ukoliko je formiran. Onda posle predaje Birački tim može napustiti BM. Ukoliko nije uspostavljen Tim za prebrojavanje, isti Birački tim nastavlja proces kao što je dole definisano.

21.5 Nakon toga članovi BO-a će se pripremiti za prebrojavanje glasačkih listića na sledeći način:

- a) odvojiće na stranu neupotrebljene glasačke lističe, koverte sa oštećenim glasačkim listićima, zvaničan pečat za overavanje glasackih listica i KBS;
  - b) staviće sve zalihe potrošnog materijala u kontejner, uključujući hemijske olovke ili markere koji se mogu koristiti za obeležavanje glasačkih listića, i istog odložiti na stranu; i,
  - c) organizovati mesto za prebrojavanje na takav način da nikakav materijal ne ostane na stolu, ili na mestu predviđenom za prebrojavanje, osim neophodnog materijala kao što je prazan beli papir, knjiga o toku glasanja i OZUR.
- 21.6 BO će otpečatiti i otvoriti samo po jednu glasačku kutiju istovremeno. Druge glasačke kutije, ukoliko ih je više, biće otvorene samo nakon što se završi sa prebrojavanjem svih glasačkih listića nađenih unutar otvorene glasačke kutije. Redosled prebrojavanja glasačkih listića biće isti na svim BM-ima:
- 21.7 Jedan član BO će otvoriti glasačku kutiju i izvrnuti na sto, ili na drugo mesto predviđeno za prebrojavanje, i izvaditi sve glasačke lističe. Predsedavajući će osigurati da nijedan glasački listić nije ostao unutar glasačke kutije.
- 21.8 Za izbore za Skupštinu Kosova i izbore za Skupštinu Opštine važeći glas je onaj koji čini jasnu nameru glasača da glasa za politički subjekat za koji je glasao.
- a) Na izborima za Skupštinu Kosova birač će glasati za samo jednog (1) potvrđenog političkog subjekta i može da glasa za do pet (5) kandidata političkog subjekta na listi sa strane u skladu sa članom 110 Zakona o Opštim Izborima. Ukoliko je kandidat označio više od pet kandidata smatraće se važećim samo glas za politički subjekat i biće prebrojan u skladu sa članom 110.5 Zakona o Opštim Izborima.
  - b) Na izborima za Skupštinu Opština birač može da glasa za jednog (1) potvrđenog političkog subjekta i može da glasa za jednog (1) kandidata sa liste kandidata istog političkog subjekta. Glas koji je dat za politički subjekat će se smatrati glas za prvog kandidata na listi kandidata istog političkog subjekta. CIK će obezbediti da se biraču na glasačkom listiću ne dozvoli da u isto vreme glasa za politički subjekat i prvog kandidata ovog političkog subjekta u skladu sa članom 7 Zakona o opštim Izborima.
Ukoliko je na glasačkom listiću označeno više od jednog (1) kandidata samo glas za politički subjekat će se prebrojati u skladu 7.4 Zakona o lokalnim izborima.
- 21.9 Za izbore za za Predsednika Opštine ce se smatrati važećim kada birač označi samo

jednog kandidata koji jasno predstavlja cilj birača.

21.10 Glasački listić za izbore za Skupštinu Kosova, za Skupštinu Opštine, i izbore za Predsednika Opštine smatraće se nevažećim, ako:

- a) ima više od jednog političkog subjekta označenog na glasačkom listiću;
- b) način kako je glasački listić obeležen čini nejasnu nameru birača;
- c) glasački listić nije bio overen službenim pečatom kada je izvaden iz glasačke kutije;

Osim toga glasački listić za Skupštinu Kosova i za Skupštinu Opštine će se smatrati nevažećim ukoliko,

- d) birač označi samo jednog kandidata a ne politički subjekat

21.11 Glasački listić će se smatrati praznim ukoliko glasački listić nije označen na bilo koji način.

21.12 Ukoliko se članovi BO-a ne slože po pitanju da li je glasački listić važeći, nevažeći ili nepotpunjen (prazan), onda će predsedavajući biračkog odbora doneti konačnu odluku u vezi sa tim glasačkim listćem.

21.13 Po uputstvima predsedavajućeg, članovi BO-a će:

- (a) okrenuti licem nadole sve glasačke listiće izvađene iz glasačke kutije i prebrojati ih;
- (b) ponovo prebrojati glasačke listiće, ako se ukupan broj glasačkih listića razlikuje od ukupnog broja birača/potpisa na KBS-u;
  - (i) za više od jedan (1), ukoliko je ukupan broj potpisa na KBS-u manji od ili jednak broju sto (100); ili
  - (ii) za više od dva (2), ukoliko je ukupan broj potpisa na KBS-u veci od 100, ali manji od ili jednak broju dvesto (200); ili
  - (iii) za više od tri (3), ukoliko je ukupan broj potpisa veći od dvesto (200).
- (c) upisati ukupan broj glasačkih listića u odgovarajuci OZUR.
- (d) nakon zadovoljavajućeg prebrojavanja ukupnog broja ubačenih glasačkih listića, okrenuti glasačke listiće licem nagore, prebrojati glasove za svaki politički subjekat, i zabeležiti ukupan broj važećih glasačkih listića za svaki politički subjekat, potom isto učiniti i za nepotpunjene i nevažeće glasačke

listiće u odgovarajući OZUR,

- 21.14 Po završetku prebrojavanja važećih glasačkih listića koje je dobio svaki politički subjekat, članovi BO-a će po uputstvima predsedavajućeg:
- (a) prebrojati glasove date kandidatima svakog političkog subjekta;
  - (b) popuniti Obrazac rezultata kandidata (ORK) Izbora za Opštinsku Skupštinu i za izbore za Skupštinu Kosova a cija jedna kopija je priložena kao dodatak III, upisujući naziv političkog subjekta; zapisuju broj glasova osvojenih od strane svakog kandidata datog političkog subjekta; popunjavaju po jedan ORK za svaki politički subjekat koji je osvojio barem jedan glas na tim izborima;
  - (c) popunjavaju odgovarajući OZUR o važećim glasačkim listićima, te nepotpunjenih i nevažećih glasačkih listica i potpisati obrasce.
- 21.15 Po završetku prebrojavanja glasačkih listića za jedne izbore, članovi BO će spakovati prebrojane glasačke listiće u providnu plasticnu vreću i smestiti je na potpuno vidljivo mesto za sve članove ekipe prebrojavanja i prisutne posmatrače, a zatim otpečatiti i otvoriti sledeću glasačku kutiju prateći redosled naveden u članu 21.6 ovog izbornog pravila.
- 21.16 Ukoliko članovi BO-a konstatuju da glasački listići u određenoj glasačkoj kutiji su sa drugih izbora, ti glasački listići se prebroje i rezultat zabeleži na odgovarajući OZUR.
- 21.17 Po avršetku prebrojavanja svih glasačkih listića izbora, predsedavajući BO zapečaćuje svako pakovanje glasačkih listića plastičnom trakom za zatvaranje, upisuje serijski broj plastične trake u odgovarajući OZUR, i stavlja po jednu vreću u svaku glasačku kutiju.
- 21.18 Nakon toga članovi BO treba da spakuju preostali materijal kao i obrazce rezultata i da ih proslede OIK-u u skladu sa instrukcijama OIK-a, a na osnovu Priručnika o glasanju i prebrojavanju, popune i potpišu OZUR-ee.
- 21.19 Predsedavajući BO će biti odgovoran za sastavljanje i tačnost prebrojanih rezultata, evidentiranih na odgovarajućim obrascima za rezultate.

Član 22

Uskladivanje podataka koverti uslovnih glasačkih listića

- 22.1 Pre postupaka navedenih u članu 21 ovog izbornog pravila, proces usaglašavanja podataka uslovnih glasačkih listića će se sprovesti u dvojnim BM-ima.
- 22.2 Nakon što je BM zatvoren, BO će pratiti iste postupke opisane u članu 21 ovog izbornog pravila za prebrojavanje imena na UBS-u i pripreme koje treba uraditi pre otvaranja glasačke kutije sa kovertama za uslovne glasacke listice.
- 22.3 Član BO-a će otvoriti i izvrnuti glasačku kutiju određenu za koverte sa uslovnim glasačkim listićima na sto, ili na drugo mesto predviđeno za prebrojavanje. Predsedavajući BO-a će se osigurati da nijedna koverta uslovnih glasačkih listića, slobodna koverta tajnosti ili glasački listić ne ostanu unutar glasačke kutije.
- 22.4 Član BO-a će odvojeno prebrojati slobodne koverte tajnosti, glasačke listice, ukoliko se neka nalazi u glasačkoj kutiji, i da na svakom glasačkom listicu napisati rec "nevažeci".
- 22.5 Po uputstvu predsedavajućeg, članovi OBM-a će:
- prebrojati koverte uslovnih glasačkih listića nađene u glasačkoj kutiji;
  - ponovo prebrojati koverte sa uslovnim glasačkim listićima, ukoliko se njihov ukupan broj razlikuje od ukupnog broja imena na Uslovnom biračkom spisku za više od 1; i
  - upisati ukupan broj koverti sa uslovnim glasačkim listićima u odgovarajuće OZURE. Upisat će broj potpisa na UBS na odgovarajuci OZUR i napisati 0410D broj slobodnih koverti tajnosti u knjigu o toku glasanja.
- 22.6 Nakon završetka prebrojavanja, članovi BO-a će spakovati prebrojane koverte sa uslovnim glasačkim listićem i slobodne koverte tajnosti u određenu vreću, i istu staviti tako da bude potpuno vidljiva za članove tima prebrojavanja i prisutne posmatrače, dok se ne završi prebrojavanje redovnih glasačkih listića kao što je navedeno u članu 21 ovog izbornog pravila.
- 22.7 Ukoliko je koverat uslovnih glasačkih listica pogrešno smešten u jednoj glasačkoj kutiji određenoj za redovne glasačke listice, onda se, na kraju prebrojavanja, koverte uslovnih glasačkih listića i slobodne koverte tajnosti trebaju prebrojati i dodati u odgovarajući OZUR, a slobodne koverte tajnosti se trebaju računati, nevažećim i označiti u knjigu o toku glasanja, kao što je i navedeno članom 22.4 ovog pravila.

22.8 Posle završenog prebrojavanja regularnih glasačkih listića članovi BO treba da spakuju materijal po uputstvu OIK i na osnovu Priručnika o glasanju i prebrojavanju.

Član 23

Postupci nakon prebrojavanja glasačkih listića ili usaglašavanja podataka koverata uslovnih glasačkih listića

23.1 Nakon okončanja prebrojavanja glasačkih listića i usklajivanja podataka koverti sa uslovnim glasačkim listićima, predsedavajući BO-a će:

- a) dozvoliti prisutnim akreditovanim posmatračima da iskopiraju informacije sa OZUR-a i ORK za njihove potrebe, ukoliko to zahtevaju;
- b) da izlože rezultate procesa prebrojavanja u BC; i
- c) obavestiti članove tima BO da im je dozvoljeno da odu, ali da mogu biti ponovo pozvani ako je bilo kakva aktivnost BO zahtevana od strane OIK.

23.2 Prema uputstvima OIK-a, svaki predsedavajući BO-a će pratiti osiguran prevoz glasačkih listića i izbornog materijala iz BM do OIK lokacije, posebno uređen od strane OIK-a. Ako je zahtevana pravnja od strane člana opozicije na odgovarajućem nivou, odabran koncenzusom, ili u odsustvu istog, žrebanjem organizovanom od strane predsedavajućeg BO.

23.3 Svaki predsedavajući BO-a će predati materijale iz svojih BM-a OIK-u na osnovu OIK uputstva o primopredaji. Ukoliko OIK pronađe greške u pogledu pakovanja ili prebrojavanja osetljivih materijala, OIK može preduzeti bilo kakve popravne mere, uključujući naredivanje ponovnog pakovanja, ili usaglašavanja koverti sa uslovnim glasačkim listićima. Nikakvo prebrojavanje važećih glasova OIK-a ne može da radi, osim ako je u izuzetnim slučajevima CIK uputio OIK-u da to uradi. OIK će zabeležiti korekcije u OZUR ili u drugi dokument olovkom druge boje od one upotrebljene od strane BO. Osim te promene OIK treba da napiše i lični broj SCIK i njegove/njene inicijale.

23.4 Ukoliko se naredi ponovno pakovanje materijala, OIK će zapečatiti nove pakete ispred odnosnog predsedavajućeg BO i upisati nov/e serijski/e broj (brojeve) na odgovarajuće OZUR-e sa olovkom drugačije boje od one upotrebljene od strane BO. Osim te promene OIK treba da napiše i njegov lični broj SCIK i njegove/njene inicijale.

23.5 Predsedavajućem BO je dozvoljeno da napusti prostorije OIK-a ako je sledio sve procedure predaje i kada članovi OIK-a informišu njega/nju da je njemu/njoj dozvoljeno da ode. Predsedavajući BO koji odlazi pre dobijenog odobrenja će biti sankcionisan u skladu sa izbornim pravilom br.14/2009 o Sankcijama i kaznama.

23.6 Članovi OIK-a će sakupiti u elektronskom formatu sve rezultate sa OZUR-a unutar njihove opštine i poslaće ovaj dokument SCIK-u, u skladu sa uputstvima dobijenim od strane Koordinatora na terenu SCIKA.

Član 24

Proces predaja od strane OIK u Centar za prebrojavanje i rezultate (CPR)

24.1 Bezbednost transporta materijala od OIK-a do CPR će biti u skladu sa vremenskim okvirom i uputstvima od strane SCIKA.

24.2 Procedure procesa preuzimanja CPR, kao što je navedeno u izbornom pravilu br. 06/2013 o Centru za prebrojavanje i rezultate kao i tehnicka procedura CPR, treba da se prate.

24.3 OIK-u koji je pratio materijal od OIK-a do CPR je dozvoljeno da napusti prostorije CPR, ako su ispoštovani svi postupci predaje i odgovorno osoblje CPR informiše njega/nju da on/ona može da napusti CPR. Član OIK-a koji napusti pre dobijenog odobrenja će biti sankcionisan u skladu sa izbornim pravilom br.14/2013 o Finansiranju političkih partija, sankcijama i kaznama.

Član 25

Žalbe

25.1 Žalbe koje se tiču procesa glasanja i prebrojavanja na Biračkom mestu treba da se predaju u IPŽM u roku od 24 časova od zatvaranja biračkog mesta i za iste odlučice IPŽM u roku od 72 časova nakon što je žalba prihvaćena u skladu sa članom 119.1 Zakona o Opštim Izborima, člana 28 Zakona o lokalnim izborima i Pravilima rada IPŽM-a.

25.2 Podnošenje žalbe neće prekinuti ili suspendovati proces prebrojavanja.

25.3 Bilo koji član OBM-a koji ima primedbu na upisane rezultate u BM može da zapiše njegovo/njeno mišljenje o neslaganju u knjigu o toku glasanja i može podneti žalbu IPŽM-u.

Član 26

Ponavljanje glasanja

Pre potvrđivanja izbornih rezultata u nadležnosti je IPŽM-a da u izuzetnim okolnostima poništi rezultate u biračkom centru ili biračkom mestu i naredi CIK-u da ponovi glasanje u jednom biračkom mestu ili biračkom centru ukoliko ima uticaja na konačne rezultate u skladu sa članom 120.1 (b) Zakona o opštim izborima i člana 28 Zakona o lokalnim izborima. U tom slučaju će se primenjivati ista pravila za ponavljanje glasanja.

Član 27

Sprovodenje

- 27.1 U cilju sprovodenja ovog pravila CIK će usvojiti Priručnik za obuku o procedurama glasanja i prebrojavanja na biračkom mestu.
- 27.2 Za sprovodenje svih ovih aktivnosti Sekretarijat CIK-a i CIK će organizovati trening OIK-a, BO-a, osoblja BC-a, kao i osoblja na određeno vreme.
- 27.3 CIK će pripremiti informativni paket za posmatrače.

Član 28

Prelazne i završne odredbe

- 28.1 Stupanjem na snagu ovog pravila prestaje da važi Izborne pravilo broj 09/2009 Glasanje i Prebrojavanje unutar Biračkog Mesta na nivou Opštinske izborne komisije sa datumom 09/2009
- 28.2 Sastavni deo ovog pravila su i dodatci:

Dodatak – I OUR- Parlamentarni Izbori
Dodatak – II OUR- izbori za Skupštinu Opštine
Dodatak - III OUR- Izbori za predsednike Opština

Član 29
Stupanje na snagu

Ovo Pravilo stupa na snagu 02.07.2013

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Komisioneri Qendror i Zgjedhjeve
Centralna Izborna Komisija
Central Election Commission

Na osnovu člana 29 i 20 Zakona br. 03/L-072 o lokalni izborima republike Kosova i člana 64.2 tačka (a) i (b) Zakona br.03/L-073 o opštim izborima Republike Kosovo, Zakona Br. 03/L-256 o izmenama i dopunama Zakona br.03/l-073 o opštim izborima u Republici Kosovo Centralna izborna komisija dana 02.07.2013 donosi:

**IZBORNO PRAVILO Br. 10/2013
DRUGI KRUG GLASANJA ZA PREDSEDNIKA**

Član 1
Opšte odredbe

Ovo pravilo ima za cilj da reguliše: posmatrače izbora, imenovanje biračkih odbora, Birački spisak, Glasanje i prebrojavanje unutar biračkog mesta, Glasanje osoba sa posebnim potrebama i oklonostima, kao i ograničenje troškova kampanje političkih partija za drugi krug glasanja za predsednike opština.

Član 2
Definicije

- 2.1 **Drugi krug izbira za predsednika opštine** - podrazumeva izbore koji se odvijaju između dva kandidata koji su na izborima za Predsednika Opštine dobili najveći broj glasova u opštini u kojoj nijedan kandidat nije dobio najmanje 50% plus jedan (1) glas od opšteg broja važećih glasova u odgovarajućoj opštini u skladu sa članom 9.6 Zakona o lokalnim izborima Republike Kosova.

- 2.2 **Period kampanje za drugi krug izbora za predsednika opštine** podrazumeva vremenski period utvrđen odlukom CIK-a kako bi se dozvolilo političkim subjektima da sprovedu njihovu kampanju za drugi krug glasanja za predsednika opštine.

Član 3

Primjenjive procedure

Sve odredbe u relevantnim izbornim pravilima CIK-a primjenjive su tokom drugog kruga izbora za predsednika opštine osim ako su izmenjeni ili zamenjeni posebno od ovog pravila.

Član 4

Izborni posmatrači

- 4.1 Izborni posmatrači koji su akreditovani pre prvog kruga izbora mogu da posmatraju i drugi krug izbora za predsednika opštine.
- 4.2 Predstavnici potvrđenih političkih subjekata, NVO, vladinih i nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija koje su specijalizovane i angažovane za zaštitu ljudskih prava, drugih država ili medija, mogu da se prijave u Centralnoj izbirnoj komisiji (CIK) za akreditovanje posmatranja drugog kruga izbora za predsednike opština ili ako su sada već akreditovani kao posmatračka organizacija, mogu da podnesu dodatni zahtev za akreditaciju posmatranjanajkasnije pet (5) dana pre dana izbora

Član 5

Imenovanje biračkih odbora

- 5.1 Na svakom biračkom mestu biće jedna (1) ekipa biračkog odbora (BO), koji će reflektovati sastav OIK-a kao što je utvrđeno u 74.1 Zakona o opštim izborima Republike Kosova. Za drugi krug izbora za predsednika opštine član 74.2 Zakona o opštim izborima Republike Kosova nije primenjiv.
- 5.2 Sekretarijat CIK-a će zahtevati od strane političkih subjekata da potvrde spisak imenovanih članova BO-a iz prvog kruga i predlože eventualne izmene i iste podnesu CIK-u na usvajanje najkasnije četrnaest (14) dana pre dana izbora.
- 5.3 Oba kandidata koji se takmiče u drugom krugu za predsednika opštine treba da im se dozvoli da imaju njihovog predstavnika u BO, u skladu sa odlukom CIK-a. Politički subjekti kandidata koji se takmiče u deugom krugu za predsednika opštine treba da im se dozvoli da imaju shog predstavnika u BO, na osnovu odluke CIK-a. Politički subjekti kandidata treba da imenuju svoje predstavnike. Ako nema dovoljno predloženih od strane odgovarajućeg političkog subjekta u tom slučaju sastav BO-a ostaje kao što je utvrđeno u članu 5.1 ovog pravila.

- 5.4 CIK će imenovati 10% od opšteg broja članova BO-a kako je utvrđeno u članu 79.1 Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo, kao rezerve članove BO-a koji su bili angažovani u ekipama za prebrojavanje i/ili u ekipama za glasanje ili kao rezervni članovi za opštinske izbore.
- 5.5 CIK će imenovati ekipe BO-a najkasnije sedam (7) dana pre dana izbora u skladu sa preporukama uzetih od OIK-a.

Član 6
Birački spisak

Isti birački spisak koji je korišćen za opštinske izbore će se koristit za drugi krug izbora za predsednika opštine.

Član 7
Glasanje i prebrojavanje unutar biračkog mesta

- 7.1 U onim opštinama u kojim će se odvijati drugi krug izbora za predsednika opštine, broj biračkih centara i njihova lokacija treba da bude ista kao na opštinskim izborima.
- 7.2 Članovi BO-a će preduzeti dve radnje kao ekipa za glasanje i ekipa za prebrojavanje.
- 7.3 U cilju usklađivanja rezultata biračkih odbora, tokom drugog kruga izbora za predsednika opštine koristiće se obrazac za usklađivanje podataka i rezultata (OUR), čija je kopija priložena ovom pravilu kao dodatak 1.
- 7.4 Birač će glasati označavajući jednog od kandidata na glasačkom listiću, u nedostatku odštampanog glasačkog listića sa imenima kandidata koji se takmiče u drugom krugu, birači će glasati označavajući glasački listić ili brojem kandidata, ime i prezime političkog subjekta kandidata.
- 7.5 Glasački listići će se smatrati nevažećim kao što je utvrđeno članom 21.10 Izbornog pravila CIK-a br.09/2013 glasanje, prebrojavanje na biračkom mestu i upravljanje biračkim centrom. Osim toga ako ime i prezime kandidata, broj kandidata ili naziv političkog subjekta napisanih na glasačkom listiću nisu istog kandidata, glasački listić će se smatrati nevažećim.

Član 8

Glasanje van Kosova

Svi birači koji su uspešno registrovani kao birači za glasanje van Kosova mogu da glasaju u drugom krugu za izbor predsednika opštine ukoliko pripadaju opštini u kojoj će se održati drugi krug izbora za predsednika opštine.

Član 9

Glasanje osoba sa posebnim potrebama i okolnostima

Samo pravno podobni birači koji su uspešno registrovani birači GOPPO za opštinske izbore u skladu sa članom 3.1 Izbornog pravila br. 04/2013, glasanje osoba sa posebnim potrebama i okolnostima, mogu da glasaju u onim opštinama u kojima će se održati drugi krug izbora za predsednika opštine

Član 10

Ograničavanje troškova kampanje i objavljivanje finansijskih rezultata

Osim zahteva utvrđenih u Izbornom pravilu br.12/2013, ograničenje troškova kampanje i objavljivanje finansijskih rezultata svih političkih subjekata čiji kandidati su se kvalifikovali za drugi krug izbora za predsednika opštine, treba da podnesu u Kancelariji kompletirani Obrazac za objavljivanje finansijskih rezultata kampanje za period koji počinje od prvog dana nakon dana proglašenja rezultata drugog kruga izbora i završava se na dan drugog kruga izbora za predsednike opština, najkasnije četrdesetpet (45) kalendarskih dana nakon ovih izbora.

Član 11

Prelazne i završne odredbe

- 11.1 Stupanjem na snagu ovog pravila, prestaje da važi Izborne pravilo br.10/2009, drugi krug izbora za predsednika opštine od dana, 29.06.2009
- 11.2 Sastavni deo ovog pravila je :
Dodatak - I Obrazac za usklađivanje podataka i rezultata (OUR)

Član 12
Stupanje na snagu

Ovo Pravilo stupa na snagu dana, 02.07.2013

Predsednik Centralne Izborne Komisije

Valdete Daka

